

EĞİTİME KATKI PAYI, ÖZEL İŞLEM VE ÖZEL İLETİŞİM VERGİLERİNİN HANGİ İŞLEM VE KAĞITLARDAN ALINACAĞI; GİDER KAYDEDİLİP, KAYDEDİLEMeyeCEĞİ

Neslihan İÇTEN*

I. GİRİŞ

Her vergi sistemi gibi Türk Vergi Sistemi de dinamik bir yapıya sahiptir. Cumhuriyetin kurulduğu tarihten bu yana ekonomik, sosyal ve siyasal yapıda görülen değişim etkisini vergi sistemi üzerinde de göstermiştir. Bir çok vergi uygulamadan kaldırılırken (aşar, ağnam, kazanç vergisi, muamele vergisi gibi) bir çok yeni vergi (gelir, kurumlar, katma değer vergisi gibi) sisteme dahil edilmiştir.

Vergi Sistemini revize edici değişiklikler kalıcı olabileceği gibi sürekli de olabilmektedir. Nitekim, 4306 sayılı Kanunla, sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim giderlerinde kullanmak amacıyla ihdas edilen eğitime katkı payı ile, 4481 sayılı Kanun ile 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde Marmara Bölgesi ve civarında meydana gelen depremin yol açtığı ekonomik kayıpları gidermek amacıyla bazı mükellefiyetler tesisini ortaya çıkaran özel iletişim ve özel işlem vergilerinin 31.12.2002 tarihine kadar sürekli olarak alınması, günün koşullarına uygun olarak sisteme yerleştirilmiştir.

II- YASAL DÜZENLEMELER

A- EĞİTİME KATKI PAYI

4306 sayılı Kanunun Geçici 1. maddesinin (A) bendine göre sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim giderlerinde kullanmak üzere 1.9.1997 - 31.12.2002 tarihleri arasında aşağıda belirtilen işlemler ile kağıt ve belgeler için eğitime katkı payı ödenir.

1) Beyannamelerde,

a- Vergi Dairelerine Verilen Beyannamelerden,

b- Belediyelere Verilen Beyannamelerden,

(*) Vergi Denetmen Yrd.

c- Gümrük İdarelerine Verilen Beyannamelerden,

d- Sosyal Sigortalar Kurumuna Verilen Bildirgelerden,

2) Taşıt Alım Vergisine Tabi olan Motorlu Taşıtların kayıt ve tescilleriyle, devirlerinde,

3) Spor-Toto, Spor-Loto ve Sayısal Loto oyunları ile At Yarışlarında her bir bilet için,

4) Silah Taşıma ve Bulundurma Müsaade Vesikaları ile Kara Avcılığı Ruhsat Tezkerelerinde,

5) Hava Yolu ile İç Hat Yolcu Taşımacılığında Düzenlenen Biletlerde,

6) İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) ve Sermaye Piyasası Kurulu işlemleri üzerinden,

7) Cep telefonlarında GSM aboneliğinden,

8) Radyo Televizyon Üst Kurulu tarafından Reklam Gelirleri ile birlikte,

9) Tapu işlemlerinden,

B- GİDER KAYDEDİLEBİLİR Mİ?

Bazı kağıt ve işlemlerden eğitime katkı payı alınması ile ilgili 4306 sayılı Kanun 16.8.1997 tarihinde kabul edilmiştir.

GVK'nun 40/1. maddesinde ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin indirim konusu yapılacağı, aynı ka-

nunun 40/6. maddesinde işletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynı vergi, resim ve harçların safi kazancın tespit edilmesinde gider olarak indirilebileceği belirtilmiştir.

Vergi Dairelerine, Belediyelere, Gümrük İdarelerine verilen beyannameler ile Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen bildirgelerden ve diğer işlemlerden alınan eğitime katkı paylarının gider yazılamayacağına ilişkin, ilgili kanun maddelerinde kısıtlayıcı bir hüküm bulunmamaktadır. Buna göre eğitime katkı payları gider olarak kaydedilebilecektir.

C- ÖZEL İLETİŞİM VERGİSİ

4481 sayılı Kanunun 8. maddesine göre 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere her nevi cep telefonu işletmecileri tarafından verilen (ön ödemeli kart satışları dahil) tesis, devir, nakil ve haberleşme hizmetleri (17.08.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen deprem nedeniyle mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde, mücbir sebebin devam ettiği sürece abonelere verilecek ön ödemeli kart satışları dışındaki hizmetler hariç) % 25 oranında özel iletişim vergisine tabidir. Verginin mükellefi cep telefonu işletmecileri olup; matrahı, katma değer vergisini oluşturan unsurlardan teşekkül eder.

D- ÖZEL İŞLEM VERGİSİ

Özel İşlem Vergisinin konusu, 16.08.1997 tarih ve 4306 sayılı Kanunun Geçici 1. maddesinin (A) fıkrasında yer alan işlem ve kağıtlardır. Belirtilen işlem ve kağıtlar için ödenen eğitime katkı payı tutarı kadar ayrıca özel işlem vergisi ödenir.

Özel işlem vergisinde vergiyi doğuran olay eğitime katkı payının ödenmesini gerektiren işlemin yapılması veya bir kağıdın düzenlenerek belirlenen yerlere verilmesidir.

E- GİDER OLARAK KABUL EDİLEBİLİR Mİ?

4481 sayılı Kanunun 10. maddesi hükmüne göre cep telefonu faturalarındaki özel iletişim ve 4306 sayılı Kanunun Geçici 1. maddesinin (A) fıkrasında belirtilen işlemler ve kağıtlar için ödenen eğitime katkı payı tutarı kadar ayrıca alınan özel işlem vergilerinin gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Bu vergiler Kanunen Kabul Edilmeyen Gider olarak değerlendirilecektir.

III. SONUÇ

4605 sayılı kanunla 4306 sayılı Yasanın Geçici 1. maddesinde yapılan değişiklikle eğitime katkı payının ve 4481 sayılı Yasanın 8. ve 9. maddelerinde yapılan değişiklikle özel iletişim, özel işlem vergilerinin uygulama süresi 31.12.2002 tarihine kadar uzatılmıştır.

Yazımızın yukarıdaki bölümlerinde de belirtildiği gibi, beyannameler, sigorta bildirgeleri, motorlu taşıt, devir, kayıt ve tescilleri, silah taşıma ruhsatları, hava yolu yolcu biletleri, GSM aboneliği, İMKB ile SPK ve RTÜK tarafından yapılan bazı işlemler gibi kayıt ve işlemlerden sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim giderlerinde kullanmak üzere eğitime katkı payı alınması 4306 sayılı kanunla düzenlenmiştir.

Dikkat edilmesi gereken husus eğitime katkı paylarının duruma göre gider veya maliyet unsuru olarak yazılabilmesi özel işlem ve özel iletişim vergilerinin gelir ve kurumlar vergisi uygulanmasında gider olarak yazılabilmesinin kabul edilemeyeceğidir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 1998, KAMU MALİYESİ (Türk Vergi Sistemi),
2. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu.
3. 4481 sayılı Kanun
4. 4306 sayılı Kanun
5. 1 No'lu 4306 sayılı Kanunla İlgili Genel Tebliğ.
6. 1 No'lu 4481 sayılı Kanunla İlgili Genel Tebliğ.
7. Ekrem Sarısu : "Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapan Tasarı Ne Getiriyor?", Yaklaşım Yayınları, Kasım 2000.